

ZALKA CSENGE VIRÁG:

Útban az ég felé

A szépnevű Zalka Csenge Virág elsőkönyves író. Az alig húszéves szerző azonban szerencsésen kerül ki az elsőkönyvesség csapdáit: a mindent akarást, a világ újraindításának hitét, meg azt, hogy húszéves érlelődéssel föltétlenül a legjobb könyv írható. Könnyedség, közvetlenség jellemzi a kötet mindhárom kisregényét, de főként az első kettőt.

Zalka Csenge Virág régész, a szájhagyományozott történelem tanulmányozója és művelője. Vagyis írásai történelmi regények, de ez nem ilyen egyszerű. A hiteles történelmi kulisszák közé nem a história nagy alakjait állítja be főszereplőnek, hanem a hétköznapi hősöket, vagy még inkább: névtelen szereplőit, szemléltetőit, elbeszélőit. A történetben azért ott ragyognak, vagy legalább ott „súgnak” a nagynevű személyiségek is, de a szerző számára (és az olvasó számára is) fontosabb, hogy megismerteti-elhítheti velünk: élhető a történelmi valóság a köznapi szereplők számára is.

Az Árpád-házi hercegleány alig négyestendős, amikor már eljegyzik hasonkorú, külföldi vőlegényével. Az így elrendezett jövő tudatában nő fel, tízévesen nagy örömmel

és kis szorongással tekint eljövendő thüringiai élete elé, hasonló izgalom fűti a vele utazó lovagokat és társalkodónóját, a nála valamivel idősebb Alheitet is. Amíg Erzsébet (mert hiszen az ő Wartburg-beli élete a kisregény háttérvilága) átéli az emlékezetes rózsacsodát, a kíséretében lévő ifjak és lányok is megteremtik a maguk boldogságát. A kereszties háborúk, a lovagvárak, a minnesängerek világa ez, az udvarias-udvarlós dalnokok, a gótikus kastélyok és a finom öltözetek kora. Még ha az udvari etikett, a szigorú egyházi és világi rendszabályok időnként a kelletnél is jobban megszabják a fiatalok vágyait, vonzalmaikat.

A *Commedia dell'arte* egy vándorszínészcsapat története. Franciák, olaszok, spanyolok és természetesen magyarok alkotják a világjáró társulatot, de diadalútjuk néha alig több kóborlásnál, gyakran keserves megalkuvás a körülményekkel. Az idősebbek sokat próbáltak, a fiatalok vidámak, ezért aztán több örömben és kalandban van részüik, mint sanyarú tapasztalatban. A finoman bontakozó szerelemnek itt is szép sorait olvashatjuk, Zalka Csenge Virág az apró külső jelek és a mélyebb lelki mozgató erők egyensúlyát ügyesen teremti meg. Talán túlságosan könnyen megvalósul ez az egyensúly, a vándorló komédiás élet

ábrázolása is vonzóbbra sikerült annál, ahogy ezt a világot későbbi korok leírásából megismerhettük. Roppant ügyesen ábrázolja viszont az idő múlását, a helyszínek váltogatását, a párbeszéd utalásait a múlt időre, a szereplők testi-lelki formájának (vagy akár ruházatának) alakulását. És tapintatlanság volna elárulni, hogy milyen korabeli történelmi-irodalmi személyiségeket „hív meg” a történetek hitelesítésére.

Hasonlóképpen az európai középkor végén, de más világrészen játszódik a harmadik történet, amely a prekolumbián azték kultúra világába vezet. A sajátosan szervezett dolgozó- és katonaiállam szigorú törvényeket szab alattvalóira. A nagy építkezések és a nagy ünnepek azonban tartós vonzerővel hatnak a gyermekkorból csak éppen kinövő fiatalokra és az idősebbekre is. A társadalmi érintkezés formái szépek és emberiek, de a háttérben egy véres és kegyetlen rend sötét árnyai homályosítják el ezt a világot. Négy fiatal (két fiú és két lány) sorsa indul szinte azonos lehetőségekkel, és fordul szembe egymással, éppen a társadalmi értékrend embertelensége miatt. A fiatalok lelkesek és távoli célok felé tekintenek, miközben képtelenek saját sorsukat irányítani és vágyaikat megvalósítani. Ebben a világban – minden szép szó, tartalmas jelkép és emberi gyöngédség ellenére – nem lehet élni. A megrázó történet talán túl sok néprajzi-régészeti elemet használ föl, és talán túlságosan épít az

Európán kívüli világ sajátosságaira. A két lebegő és sokszínű történet után itt inkább a vér, a szégyen és a rettegés mozgatja az események szálait, a leggyakrabban előforduló szín pedig a fekete és a vörös.

Zalka Csenge Virág ügyesen és elegánsan szövi a történetek szálait, szívesen időz el a történelmi helyszínek, viseletek leírásánál, a szereplők lelkivilágának azonban többnyire nem hatol a mélyére. Viszont az emberi kapcsolatoknak, az öröm és a boldogság ábrázolásának, a fiatal lélek bontakozásának határozottan mestere. Filmszerűen pergő cselekményei látványosak, élénk jellemvonásokkal megrajzolt szereplői emlékezetesek. A három kisregény a fiatal szerző ígéretes bemutatkozása.

LUKÁTS JÁNOS

(Mundus Kiadó, Budapest, 2006,
178 oldal, 2500 Ft)

ALFRED KUBIN:

A másik oldal

„Álmodjatok, álmodjatok hát, mert az álmodót meg lehet ölni, de az álmot soha”. Alfred Kubin regényét olvasva azt kívánom, bár csak meg lehetne ölni az álmodót, mert ez az álom pusztít és elszédít.

„Fantasztikus regény” – áll az alcímében; fantasztikus regény 1909-